**DOI: https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series19.2023.44.02**
***УДК:376-056.264:621.789-053.2***

***О.Ю.Гноєвська***
***nmcio@ukr.net***
***https://orcid.org/0000-0002-0623-1542***

***Н.П.Бурян***
***Nbyrian@gmail.com***
***https://orcid.org/.0009-0006-1680-1074***

# ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АРТИКУЛЯЦІЙНОЇ ГІМНАСТИКИ В КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

У статті розкрито поняття артикуляції та артикуляційної гімнастики. Окрім того, наголошено на важливості розвитку артикуляційної моторики у процесі формування правильної звуковимови. В результаті аналізу досліджень і публікацій окреслено основні цілі, на досягнення яких спрямована робота з удосконалення моторики органів артикуляції. Зокрема, визначено основні завдання артикуляційної гімнастики, виконання яких є обов'язковим під час корекційної роботи над різними мовленнєвими порушеннями. У статті коротко оглянуто інші порушення розвитку дітей, під час корекції яких також доцільно використовувати вправи на розвиток артикуляції, подано основні вимоги до їх проведення, виділено рівні виконання логопедичних вправ. У роботі розглянуто питання підбору методів та прийомів реалізації занять, їх комбінування та поєднання з метою підвищення мотивації дітей під час виконання артикуляційних вправ.

*Ключові слова:* артикуляція, артикуляційна гімнастика, звуковимова, артикуляційний апарат, мовленнєві порушення.

**Постановка проблеми.** Реалії сучасного світу вимагають від дитини оволодіння значним арсеналом знань, умінь та навичок у досить ранньому віці. Цей процес ускладнюється, якщо у дитини спостерігаються порушення мовленнєвого розвитку, адже якісне мовлення без помилок – одна із передумов повноцінного розвитку усіх сфер життя дитини. Здійснюючи корекційно-розвивальну роботу над звуковимовою, обов'язковим є чітке дотримання усіх етапів такого процесу та використання методів і прийомів, які б забезпечували правильний корекційний вплив і сприяли підвищенню мотивації дитини під час занять.

Розвиток моторики органів рухомовленнєвого апарату є однією з передумов швидкого подолання не лише вад звуковимови. Артикуляційні вправи активно використовуються в корекційній роботі над різними мовленнєвими порушеннями, а також застосовуються в різних цілях під час корекції інших порушень розвитку у дітей. Творчий підхід педагога під час проведення артикуляційної гімнастики дозволяє зробити заняття цікавими і захопливими, наповнити методами та прийомами, використання яких спонукає дитину до виконання вправ, а значить, до швидкого подолання порушення.

**Аналіз досліджень і публікацій.** Безумовно, тема порушення звуковимови у дітей є актуальним, хоч і не новим напрямом дослідження науковців. Питання вад мовлення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку широко розкрите у працях М. К. Шеремет, О. М. Гопіченко, Є. Ф. Соботович, Ю. В. Рібцун та інших.

Пошуками інноваційних підходів у корекції звуковимови з використанням багаторічного досвіду вчених, практична цінність якого доведена не одним десятиліттям, та удосконаленням уже наявних методик наразі займаються Ю. В. Рібцун, В. В. Тищенко, С. Ю. Конопляста, Ю. В. Коломієць, Н. В. Чередніченко, О. В. Ревуцька тощо. Окрім зазначених науковців, питання порушення артикуляційної моторики та його корекції в контексті різних мовленнєвих вад широко висвітлено у працях М. А. Савченко, Л. О. Федорович, Н. Г. Пахомової, Н. С. Гаврилової та інших.

Одне із провідним місць у виконанні корекційно-розвивальних завдань у разі порушення звуковимови займає артикуляційна гімнастика, адже рухомість та чітка, злагоджені робота органів периферичного апарату мовлення є запорукою формування якісної та правильної звуковимови. Зауважимо, що цей метод корекційної роботи над виправленням вад звуковимови визнаний багатьма

відомими теоретиками та практиками.

**Метою статті** є здійснення критичного аналізу наявних наукових досліджень з окресленої тематики, а також обґрунтування важливості застосування артикуляційних вправ, спрямованих на формування артикуляційної бази та покращення моторики органів артикуляції.

**Виклад матеріалу дослідження.** Згідно із визначенням, що міститься у Великому тлумачному словнику сучасної української мови, *артикуляція* – це робота мовних органів, спрямована на вимовляння того чи іншого звука мови; а також положення мовних органів за вимови такого звука (2009, с. 41). Якщо ж ця робота виконується з порушеннями, а органи артикуляції дитини займають неправильні положення під час мовлення, обов'язковим є втручання логопеда з метою здійснення корекційного впливу та усунення наявних вад.

Загалом артикуляційна моторика є однією із цеглинок у фундаменті, на якому зрештою вибудовується правильна звуковимова, що можливо лише за наявності достатньої рухливості та сили органів артикуляційного апарату, їх здатності координовано працювати, об'єднувати прості рухи у складні. Щоб сформувати можливість вимовляти складні звуки рідної мови, язик і губи дитини не лише повинні бути гнучкими та сильним. Важливим також є уміння довго утримувати їх в одній позиції та здійснювати багаторазові переходи від руху до руху. Ці навички формуються шляхом систематичного використання спеціальних вправ артикуляційної гімнастики, що спрямовані на зміцнення м'язів артикуляційного апарату, розвиток сили, рухливості і диференційованості рухів органів, які беруть участь у мовленнєвому процесі (Ю. І. Андель, О. І. Чекан, 2020, с. 9).

Тому одним із основних завдань у роботі над корекцією звуковимови є цілеспрямоване вироблення рухомості рухомовленнєвого апарату, зокрема язика, губ, щік, нижньої щелепи, м'якого піднебіння, шляхом застосування спеціальних вправ.

Артикуляційна гімнастика має яскраву, доступну та зрозумілу форму викладу, що робить її цікавою для дітей. Намагаюсь наслідувати дії педагога шляхом повторення за ним вправ, у дітей розвивається уява, збагачується мовлення, розвивається емоційна сфера, тренуються органи артикуляції.

Ю. В. Рібцун (2014, с. 79) у свої працях наголошує на необхідності регулярного використання артикуляційних вправ у роботі з дітьми. Зокрема, зазначається, що за таких умов у дітей:

- прискорюється підготовка рухового мовленнєвого апарату до постановки звуків;
- зміцнюється система його м'язів;
- зникають неправильно сформовані рухові стереотипи, а також супутні рухи під час виконання вправ;
- розвивається здатність диференційовано виконувати рухи органами артикуляції;
- формується уміння утримувати потрібні артикуляційні уклади та можливості переключення з одного укладу на інший;
- збільшується рухливість, чіткість, ритмічність, точність і сила рухів рухомовленнєвого апарату, а також з'являється здатність ним керувати.

Окрім того, варто зазначити, що цілі, на досягнення яких спрямоване виконання артикуляційної гімнастики, можуть дещо різнитися, залежно від мовленнєвого порушення, робота над подоланням якого здійснюється. До прикладу, при *дислалії* до основних цілей додаються:

- подолання патологічних стереотипів, що спричинені наслідуванням дорослих із близького оточення;
- тренування переключення з одного артикуляційного укладу на інший;
- диференціація схожих артикуляційних укладів тощо.

За наявності *дизартрії*, окрім іншого, завданнями артикуляційної гімнастики є:

- нормалізація тонусу м'язів органів рухомовленнєвого апарату;
- формування диференційованих рухів, вироблення їх плавності та довільності;
- запобігання виникненню синкінезій та формування можливості утримувати потрібний артикуляційний уклад.

Артикуляційні вправи посідають важливе місце у корекції мовлення дітей із вродженим незрощенням губи та піднебіння. Під час роботи над *ринолалією* завданнями артикуляційних вправ є:

- нормалізація та активізація роботи м'якого піднебіння і губ;

- подолання млявості артикуляції; стимуляція м'язів язика;
- зміщення фокусу артикуляції у передній відділ ротової порожнини (Ю. В. Рібцун, 2011, с. 31–43).

Обстежуючи дітей віком 4–6 років із ринолалією, С. Ю. Конопляста (2016, с. 156) дійшла висновку, що «ВНГП призводить до функціональних порушень праксису артикуляційного апарату з усіма наслідками, що супроводжують такий стан». Це твердження ґрунтується на даних дослідження, згідно із якими лише 22 % із обстежених післяопераційних дітей мали високий рівень сформованості артикуляційних рухів. У решти спостерігались певні труднощі або у статичній координації, або у виконанні послідовно та одночасно організованих артикуляційних рухів.

Варто зауважити, що логопедичну артикуляційну гімнастику можна застосовувати у роботі з дітьми, що мають не лише мовленнєві вади, але й інші порушення розвитку. Оскільки артикуляційні вправи використовують для укріплення м'язової системи рухомовленнєвого апарату, нормалізації швидкості, точності, ритмічності рухів мовленнєвих органів, відпрацювання уміння переключатись з однієї артикуляційної позиції на іншу, вона є доречною під час роботи з дітьми, що мають порушення зору та опорно-рухового апарату, у навчанні дітей із синдромом Дауна, інтелектуальними порушеннями тощо. Окрім того, артикуляційні та дихальні вправи застосовуються на заняттях для відчуття власних мовленнєвих органів та управління ними у процесі вимовляння звуків, слів та речень (Ю. Д. Бойчук, О. С. Казачінер, 2021, с. 365).

Загальноприйняті в логопедії артикуляційні вправи поділяються на:

- статичні, що спрямовані на утримання певної артикуляційної позиції;
- динамічні, під час виконання яких відбувається переключення з однієї артикуляційної позиції на іншу. До таких вправ належать: «годинничок», «маляр», «гойдалка» (М. К. Шеремет та ін., 2013, с.78).

Також виділяють пасивний, недовільний та довільний рівні виконання артикуляційних вправ, що залежить від активної та свідомої участі дитини безпосередньо у процесі виконання рухів. Виконання рухів органів артикуляції на довільному рівні означає готовність дитини до опанування усвідомленою артикуляцією мовленнєвих звуків із подальшим перенесенням її в артикуляційні позиції складів, звукокомплексів і слів.

Н. С. Гаврилова (2011) зазначає, що «у логопедичній практиці можна комбінувати різні форми розвитку артикуляційної моторики та дихання, ієрархічно їх вибудувавши у певну систему впливу: від тих, які вимагатимуть пасивної участі дитини у корекційному процесі, до тих які вимагатимуть їхньої активної та усвідомленої участі».

Щодо безпосередньо артикуляційної гімнастики, на думку зазначеного науковця, ця ієрархічна система розвитку артикуляційної моторики має такий вигляд:

1. Пасивний рівень усвідомлення: пасивні статичні та динамічні артикуляційні вправи.
2. Мимовільний рівень усвідомлення: пасивно-активні статичні артикуляційні вправи; активні динамічні вправи з недовільним рівнем їхнього виконання.
3. Довільний рівень усвідомлення: статичні артикуляційні вправи з довільним рівнем їхнього виконання; динамічні артикуляційні вправи з довільним рівнем їхнього виконання.

Застосування поданої системи сприяє тому, що дитина переходить із пасивного рівня виконання артикуляційних вправ на активний, самостійний, довільний і усвідомлений рівень (Н. С. Гаврилова, 2011, с. 28–29).

Робота із формування рухливості органів артикуляції здійснюється за такими напрямами:

- формування кінестетичної основи руху;
- формування кінетичної основи руху.

Розглянемо основні вимоги щодо проведення артикуляційної гімнастики:

1. Послідовне вироблення уміння приймати потрібну артикуляційну позицію, її утримувати та переключатись на іншу.
2. Система вправ повинна містити і статичні, і динамічні вправи, що розвивають координацію мовленнєвих рухів у їх динаміці.
3. Обов'язкове виконання вправ на узгодження рухів язика і губ, адже ці органи рухомовленнєвого апарату діють, взаємно пристосовуючись, під час говоріння.

4. Тривалість занять повинна становити 3–5 хвилин, але проводитись багаторазово. Це сприятиме тому, що дитина не буде швидко втомлюватись.

5. Потрібно приділяти значну увагу формуванню та розвитку кінестетичних відчуттів та уявлень.

6. Вивчення нових артикуляційних вправ починають після повного оволодіння вправами, що вивчались раніше.

7. Виконання вправ здійснюється стоячи або сидячи перед дзеркалом, що забезпечує зоровий контроль.

8. Виконання артикуляційних рухів проводиться з поступовим пришвидшенням темпу.

9. Комплекс вправ ускладнюється і розширюється.

10. Кожна вправа виконується від 5 до 20 разів.

11. Артикуляційну гімнастику можна виконувати на рахунок і під музичний супровід (Л. Д. Бегас, 2016, с. 27–28).

Варто зауважити, що кожен спеціаліст обирає і застосовує ті методи та прийоми під час виконання артикуляційних вправ, які є якомога ефективнішими під час корекційної роботи над подоланням різних проявів мовленнєвих порушень. Одноманітні щоденні заняття артикуляційною гімнастикою дещо знижують мотивацію дітей до цього процесу, а це призводить до зниження ефективності виконання артикуляційних вправ. Саме тому під час виконання зазначених вправ важлива особлива емоційність педагога, творчий підхід, застосування ігрових форм, а часто і звернення до нестандартних методів виконання артикуляційної гімнастики. Іноді для отримання кращого результату застосовується поєднання кількох методів. До прикладу, надзвичайно ефективним для мовленнєвого розвитку є поєднання вправ артикуляційної гімнастики із вправами на розвиток загальної та дрібної моторики.

Окрім того, що педагог повинен вдало підібрати методи та прийоми логокорекційної роботи з урахуванням її мети і завдань, він також може поєднувати їх у комплекс:

- артикуляційна гімнастика;
- вироблення правильного мовленнєвого дихання;
- розвиток почуття ритму, поєднання рухів з мовленням;
- розвиток пальцевої моторики;
- зняття напруги м’язів шиї та плечей;
- масаж та самомасаж обличчя і шиї;
- розвиток загальної моторики тощо (Г. І. Слободяник, 2019, с. 5, 10).

Для підвищення мотивації, окрім традиційних методів проведення артикуляційної гімнастики, на заняттях використовуються інтерактивні форми, що створюються в результаті активної взаємодії з дітьми та безпосередньо за їх участі. До таких форм, зокрема, належать:

- біоенергопластика;
- «Театр пальчиків і язичка»;
- зустріч з улюбленими героями;
- використання дидактичної ляльки;
- артикуляційний комплекс із трафаретами;
- адаптовані казки з рухами;
- використання картинок-образів;
- виконання вправ із застосуванням «чарівних паличок»;
- міокорекційні вправи тощо.

Саме наповнення артикуляційної гімнастики казками, віршами, загадками, скоромовками, лічилками, картинками, іграшками тощо робить заняття цікавим та захопливим. Важливо, щоб дитина була максимально інтегрована в корекційний процес, тоді розвиток артикуляційної моторики відбуватиметься активніше і швидше, що сприятиме легшому подоланню труднощів (Л. Д. Бегас, 2016, с. 36).

**Висновки, перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження.**

Артикуляційна гімнастика є загальновизнаним та широко використовуваним методом корекційного впливу під час роботи над різними мовленнєвими порушеннями. За умови підбору правильних методів та прийомів робота над рухливістю органів артикуляції дає чудові результати та

сприяє швидкому подоланню наявних мовленнєвих вад.

Безумовно, у разі застосування артикуляційних вправ обов'язковим є дотримання усіх вимог щодо їх виконання, послідовності впровадження нових вправ та мотивування дитини до їх виконання шляхом урізноманітнення занять, комбінування різних видів роботи.

Проаналізувавши наукові праці з визначеної проблема, варто зазначити, що питання розвитку артикуляції рухомовленнєвого апарату широко висвітлюється та розробляється сучасними науковцями. Дослідження доводять ефективність та необхідність застосування цього методу корекції не лише у роботі над мовленнєвими порушеннями, але й у подоланні інших порушень розвитку дітей, що у своїй структурі також мають розлади моторики.

Постійного доповнення потребує методична база. Винайдення нових методів та прийомів, комбінування уже наявних, які підтвердили свою ефективність, допоможе зробити виконання артикуляційних вправ цікавою і захопливою грою, яка водночас відіграє надзвичайно важливу роль на шляху розвитку праксису органів артикуляції та виправлення порушень у мовленні дітей.

**Список використаних джерел:**

**1. Бусел В. Т.** (2009) Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ. 1719 с. **2. Андель Ю. І., Чекан О.І.** (2012) Роль та значення артикуляційної гімнастики щодо логопедичної роботи дошкільників з порушенням мовлення. Наука майбутнього. Мукачево. Вип. 2 (6), с. 8–13. **3. Рібцун Ю. В.** (2014) Корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення. Навчально-методичний посібник. Київ. 238 с. **4. Рібцун Ю. В.** (2011) Інноваційний підхід до організації та проведення артикуляційної гімнастики в логопедичній групі. Дошкільна освіта. № 3 (33). С. 31–43. **5. Конопляста С. Ю.** Ринолалія від А до Я. Київ. 312 с. **6. Бойчук Ю. Д., Казачінер О. С.** (2021) Артикуляційна та дихальна гімнастики як складова роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. The II International Science Conference on Science and practical Technologies, January 26–29. Luxembourg, Luxembourg. С. 364–367. **7. Шеремет М. К. та ін.** (2013) Логопедія. Київ. 665 с. **8. Гаврилова Н. С.** (2011) Методика корекції вад вимови фонем у дітей з дислалією, ринолалією та дизартрією. Науковий часопис. Актуальні проблеми логопедії. № 18. С. 27 –34. **9. Бегас Л. Д.** (2016) Логопедичні практикуми: Навчально-методичний посібник – Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. 2016. 123 с. **10. Слободяник Г. І.** (2019) Методичні рекомендації щодо використання методу біоенергопластики в логокорекційній роботі. Інформаційно-методичний збірник : спеціалізоване педагогічне видання департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації та Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів». № 4 (222). 64 с.

**References:**

**1. Busel V. T.** (2009) Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy. Kyiv.1719 s. **2. Andel Yu. I., Chekan O. I.** (2012) Rol ta znachennia artykuliatsiinoi himnastyky shchodo lohopedychnoi roboty doshkilnykiv z porushenniam movlennia. Nauka maibutnoho. Mukachevo. Vyp. 2 (6), s. 8–13. **3. Ribtsun Yu. V.** (2014) Korektsiino-rozvyvalna ta navchalno-vykhovna robota z ditmy z fonetyko-fonematychnym nedorozvytkom movlennia.Navchalno-metodychnyi posibnyk. Kyiv. 238 s. **4. Ribtsun Yu. V**. (2011) Innovatsiinyi pidkhid do orhanizatsii ta provedennia artykuliatsiinoi himnastyky v lohopedychnii hrupi. Doshkilna osvita. № 3 (33). S. 31–43. **5. Konopliasta S. Yu.** Rynolaliia vid A do Ya. Kyiv. 312 s. **6. Boichuk Yu. D., Kazachiner O. S**. (2021) Artykuliatsiina ta dykhalna himnastyky yak skladova roboty z ditmy z osoblyvymy osvitnimy potrebamy. The II InternationalScienceConferenceonScienceandpractical Technologies, January 26–29. Luxembourg. S. 364–367. **7. Sheremet M. K.** (2013) Lohopediia. Kyiv. 665 s. **8. Havrylova N. S**. (2011) Metodyka korektsii vad vymovy fonem u ditei z dyslaliieiu, rynolaliieiu ta dyzartriieiu. Naukovyi chasopys. Aktualni problemy lohopedii. № 18. S. 27 –34. **9. Behas L. D.** (2016) Lohopedychni praktykumy: Navchalno-metodychnyi posibnyk – Umanskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Pavla Tychyny. 2016. 123 s. **10. Slobodianyk H. I.** (2019) Metodychni rekomendatsii shchodo vykorystannia metodu bioenerhoplastyky v lohokorektsiinii roboti. Informatsiino-metodychnyi zbirnyk: spetsializovane pedahohichne vydannia departamentu osvity i nauky Kyivskoi oblasnoi derzhavnoi administratsii ta Komunalnoho navchalnoho zakladu Kyivskoi oblasnoi rady «Kyivskyi oblasnyi instytut pisliadyplomnoi osvity pedahohichnykh kadriv». № 4 (222). 64 s.

**Hnoievska O., Burian N. Use of articulatory gymnastics for speech disorder correction.**

This article describes the concept of articulation and articulatory gymnastics. Besides, it emphasizes the importance of the articulation manner development in the process of developing correct pronunciation. In the result of analyzing some research and publications the main goals were underscored as an accomplishment of the work of

improvement the speech organs functioning. In particular, there were determined the basic tasks of the articulatory gymnastics which are required to correct the variety of speech disorders. In the article there were briefly observed other disruptions of childrens' development which can be corrected by the articulatory exercises; there were also explained the basic requirements for the exercises and outlined the levels of the articulatory gymnastics performance. This article observes the proper use of the training methods and means, the combination of them in order to increase the motivation of children when they do the articulatory exercises.

*Key words:* articulation, articulatory gymnastics, pronunciation, articulators (speech organs), speech disorder.

**DOI: https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series19.2023.44.03**
**УДК: 376.36:371.315**

***Т. Г. Коломоєць***
***tamilak2561@gmail.com***
***https://orcid.org/0000-0002-7321-0901***

## ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ

У статті визначено теоретико-практичні особливості впровадження цифрових технологій у практику корекційно-логопедичної роботи у процесі занять із дітьми з ООП. У процесі теоретичного дослідження з'ясовано, що в найбільш загальному розумінні цифрові освітні ресурси (цифрові технології навчання) являють собою інформаційні дані та засоби навчально-наукового та довідкового характеру, які містяться в мережі Інтернет на хмарних або цифрових сервісах, за допомогою яких здійснюється доступ до них, управління та використання у напряму забезпечення повноцінного і ефективного освітнього процесу. Визначено можливості цифрових технологій у формуванні умінь корекційного педагога проводити ефективну корекційну роботу. Визначено переваги та недоліки використання цифрових технологій в логопедичній роботі. Доведено на власній практиці, що у дітей, порівняно із традиційними методами корекційної роботи, більш ефективно проходить фонематичний розвиток, розвиток дрібної моторики рук, орієнтації в просторі, активізуються процеси мислення, розвивається пам'ять, увага, розширюється активний словник, покращується якість мовлення, підвищується загальний інтерес до процесу пізнання нового тощо. Охарактеризовано освітні та функціональні можливості основних логопедичних програм, що використовуються на сучасному етапі розвитку логопедії. Наголошено, що логопедична робота з дітьми з використанням різного роду програмних продуктів дозволяє не тільки отримати більш швидкі та якісні корекційні результати у напряму корекції порушень мовлення, але і сприяє формуванню супутніх корисних навичок: формування дрібної моторики рук і пальців, розвиток координації рухів, уміння орієнтуватися у просторі тощо.

*Ключові слова:* логопед, логопедія, логопедична робота, ІКТ, цифрові технологій, корекційна робота, діти з особливими освітніми потребами.

**Постановка проблеми.** Протягом трьох останніх десятиліть в освітній галузі відбувалися досить активні зміни, спрямовані на активне впровадження ІКТ. З'явилося досить багато корисних та цікавих програмних продуктів, які значно полегшують виконання педагогічних завдань та одночасно мотивують дітей до навчання Не залишилась осторонь таких трансформацій і система корекційної освіти, зокрема, логопедичної роботи, відкриваючи нові можливості для реалізації її ключових завдань. Відповідно, постає питання більш детального вивчення педагогічних особливості впровадження цифрових технологій в практику логопедичної роботи, що і обумовило вибір тематики даного дослідження.

**Аналіз досліджень і публікацій.** На сьогодні у корекційній педагогіці існує ціла низка наукових праць, присвячених питанням впровадження ІКТ в систему корекційної освіти. Зокрема, в межах даного дослідження корисними вбачаються наукові здобутки в галузі інформатизації корекційної педагогіки таких фахівців, як О. Василенко, А. Гета, В. Заїка, О. Легкий, С. Миронова, С. Нетьосов, В. Синьов, В. Стинська, С. Чупахіна та ін.

У той же час, вважається за потрібне поглибити та систематизувати уявлення про можливості використання цифрових технологій у практиці корекційно-логопедичної роботи.

**Мета статті.** Вивчення педагогічних особливостей ефективного використання цифрових